

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

HOÀNG THỊ LỆ

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG**

**TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA
Khóa 13 (2020 – 2022)**

Hà Nội, 2023

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Thị Lan Thanh

Phản biện 1: PGS.TS Nguyễn Thị Huệ

Phản biện 2: PGS.TS Nguyễn Thị Phương Thảo

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ tại Trường
ĐHSP Nghệ thuật Trung ương
vào ngày 13 tháng 4 năm 2023

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cao Bằng là tỉnh miền núi biên giới, nằm ở phía Đông Bắc Việt Nam, hai mặt Bắc và Đông Bắc giáp Khu tự trị dân tộc Choang, Quảng Tây (Trung Quốc) với đường biên giới dài 333km, là mảnh đất giàu truyền thống lịch sử văn hóa, giữ vị trí chiến lược quan trọng trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc Việt Nam, là vùng đất "địa linh nhân kiệt" sản sinh ra những nhân vật văn hóa, danh nhân tài giỏi, những vị tướng anh hùng và hàng nghìn người con ưu tú của quê hương [8, tr.6]. Cao Bằng còn là vùng đất chứa đựng nhiều DSVH, địa chất, địa mạo cổ sinh... Hiện nay trên địa bàn tỉnh có hơn 200 DTLSVH với 98 di tích đã được xếp hạng trong đó có 03 di tích quốc gia đặc biệt, 25 di tích quốc gia và 70 di tích cấp tỉnh; 02 bảo vật quốc gia; 04 DSVH phi vật thể quốc gia và 130 điểm di sản địa chất độc đáo với những đặc điểm đặc biệt này đã làm nên diện mạo của một vùng non nước Cao Bằng dày tầng văn hóa [8, tr.7,8,9].

Tỉnh Cao Bằng bao gồm 09 huyện và 01 thành phố trong đó có huyện Hòa An. Hòa An là huyện nằm ở trung tâm tỉnh Cao Bằng, nằm giữa các huyện trong tỉnh, phía Bắc giáp huyện Hà Quảng, Phía Đông giáp huyện Trùng Khánh và Quảng Hòa; Phía Nam giáp huyện Thạch An; phía Tây giáp huyện Nguyên Bình, Hà Quảng. Hòa An là nơi tập trung nhiều đầu mối giao thông (các quốc lộ 4, 3A, 3B và tỉnh lộ từ Hòa An đi các huyện Hà Quảng, Nguyên Bình, Quảng Hòa, Trùng Khánh, đi các tỉnh Lạng Sơn, Bắc Kạn, Thái Nguyên) do vậy mọi hoạt động chính trị, kinh tế, văn hóa trong tỉnh đều có tác động trực tiếp đến Hòa An. Hiện nay huyện Hòa An gồm có một thị trấn, 15 xã và 153 xóm, tổ dân phố [32, tr.15,16].

Hòa An là vùng đất giàu truyền thống văn hóa, truyền thống yêu nước và truyền thống cách mạng. Đặc biệt Hòa An còn là nơi các triều đại phong kiến Việt Nam đã chọn làm căn cứ, đóng đô ở đây và xây dựng thành

luỹ, cung điện... Trong lịch sử, Nà Lữ (xã Hoàng Tung, huyện Hòa An) là trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa, quân sự của Cao Bằng - một tỉnh biên giới thuộc “nơi phen dậu thứ tư về phương Bắc” nước ta. Từ thế kỷ IX, Cao Bằng đã xây dựng thành Nà Lữ - căn cứ quân sự quan trọng của nhà Đường chống lại quân Nam Chiếu. Thế kỷ XI, Nà Lữ lại được chọn là trung tâm căn cứ của cha con Nùng Tồn Phúc, Nùng Trí Cao. Năm 1592, sau khi thất thủ ở Thăng Long, nhà Mạc đã chạy lên Cao Bằng đặt kinh đô ở vùng Nà Lữ, Cao Bằng cho xây dựng cung điện và tu sửa thành trì [32, tr.5].

Huyện Hòa An là một địa bàn quan trọng của căn cứ địa Cao Bằng. Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến, nơi đây đã từng ghi dấu nhiều sự kiện lịch sử tiêu biểu của cả nước nói chung và Cao Bằng nói riêng. Các xã Nam Tuấn, xã Trương Lương, xã Hồng Việt, xã Hoàng Tung, xã Dân Chủ của huyện Hòa An đã được Thủ tướng Chính Phủ ký Quyết định Số: 988/QĐ-TTg, ngày 18/6/2014 công nhận là các xã an toàn khu cách mạng thuộc tỉnh Cao Bằng.

Huyện Hòa An nằm trong vùng công viên địa chất UNESCO non nước Cao Bằng thuộc tuyến du lịch cụm phía Bắc mang tên “Hành trình về nguồn cội” có nhiều DSVH và di sản địa chất. Công viên Địa chất Non nước Cao Bằng được công nhận là Công viên địa chất toàn cầu ở Kỳ họp lần thứ 204 của Hội đồng chấp hành UNESCO tại Pa-ri (Pháp) vào ngày 12-4-2018.

Hiện nay, hệ thống DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An tương đối phong phú, đa dạng về loại hình, chiếm số lượng khá lớn trên địa bàn tỉnh, tổng số có 70 di tích, trong đó có 24 di tích đã được Nhà nước xếp hạng (11 di tích cấp quốc gia, 13 di tích xếp hạng cấp tỉnh)

Công tác quản lý DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An trong những năm qua, đạt được một số kết quả nhất định. Tuy nhiên công tác quản lý đối với các di tích trên địa bàn huyện còn bộc lộ một số tồn tại, hạn chế

như công tác trùng tu, tôn tạo phát huy giá trị di tích chưa được quan tâm đúng mức, nhiều di tích xa dân cư chưa phát huy được giá trị; việc phân cấp quản lý và cơ cấu tổ chức bộ máy thực hiện nhiệm vụ quản lý ở các di tích này còn nhiều bất cập, hiệu quả quản lý chưa cao; cán bộ chuyên môn còn mỏng, chưa được đào tạo đúng chuyên ngành, năng lực hạn chế, tại nhiều di tích nghèo nàn về cơ sở vật chất, việc phát huy giá trị di tích chưa đạt hiệu quả; công tác giáo dục, tuyên truyền các văn bản liên quan đến công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH đến cộng đồng chưa triển khai thực hiện đầy đủ; việc bảo vệ, phát huy giá trị di tích của người dân trên địa bàn huyện chưa thật sự nhiệt tình... Qua đó có thể thấy nhiệm vụ cần thiết và cấp bách hiện nay là nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, để di tích ngày càng phát huy được giá trị LSVH của địa phương. Hơn 10 năm qua, bản thân may mắn là cán bộ làm việc tại cơ quan chuyên môn quản lý văn hóa tại địa phương (Bảo tàng tỉnh đơn vị trực thuộc SVHTTDL tỉnh Cao Bằng), có điều kiện được tiếp cận và nghiên cứu các DTLSVH trên địa bàn. Việc nghiên cứu sẽ cung cấp nguồn tư liệu quan trọng phục vụ cho công tác Quản lý Nhà nước về DTLSVH, tìm ra giải pháp quản lý Nhà nước về DTLSVH trên địa bàn huyện Hoà An một cách hiệu quả nhất, góp phần vào công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH của huyện, của tỉnh Cao Bằng và cả nước. Đồng thời giúp cho việc học tập và nghiên cứu lịch sử, DTLSVH trên địa bàn huyện. Vì vậy học viên đã chọn đề tài "**Quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng**" làm đề tài luận văn của mình.

2. Tình hình nghiên cứu

Các DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng có nhiều giá trị lịch sử, văn hoá cần được bảo vệ, phát huy giá trị. Đến thời điểm hiện tại các DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An chỉ được điếm qua, khái

quát, tại một số cuốn sách, bài báo và một số công trình nghiên cứu khoa học. Việc nghiên cứu về nội dung, giá trị, ý nghĩa lịch sử của di tích, quản lý Nhà nước DTLSVH, bảo vệ và phát huy giá trị các di tích chưa nhiều.

Hầu hết các công trình nêu trên chỉ đề cập khái quát, sơ lược về vùng đất Hòa An; các nội dung, giá trị lịch sử DTLSVH trên địa bàn huyện Hoà An. Còn lại một số luận văn đã nghiên cứu đến vấn đề quản lý DTLSVH tuy nhiên ở các địa phương khác. Cho đến thời điểm hiện tại chưa có một công trình nào nghiên cứu đầy đủ chuyên sâu về công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH trên địa bàn tỉnh Cao Bằng nói chung và huyện Hòa An nói riêng. Nhiều vấn đề như công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH; thực trạng, giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý trên huyện Hoà An... chưa đề cập tới điều đó, cho thấy cần có một công trình mang tính bao quát tiếp cận hệ thống vấn đề này dưới góc độ quản lý trong xã hội đương đại, cả về mặt lý luận lẫn thực tiễn. Vì vậy, việc nghiên cứu về quản lý Nhà nước về DTLSVH huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng là một vấn đề cấp thiết và phù hợp với tình hình thực tế của huyện Hòa An gắn với việc phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội. Để vận dụng và làm sáng tỏ hơn về thực trạng, vai trò quản lý di tích của huyện Hòa An hiện nay và thời gian tới tác giả sẽ tiếp thu và kế thừa kết quả nghiên cứu của tác giả đi trước.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Luận văn đi sâu khảo sát, phân tích, đánh giá đúng thực trạng quản lý Nhà nước DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng từ đó đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Hệ thống hóa những vấn đề lý luận về quản lý Nhà nước, về quản lý DSVH và quản lý DTLSVH.

Nghiên cứu đặc điểm, các giá trị tiêu biểu của các DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

Nghiên cứu thực trạng công tác quản lý Nhà nước DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

Đề xuất những giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Quản lý Nhà nước về DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nội dung nghiên cứu: Luận văn chủ yếu đi sâu nghiên cứu quản lý Nhà nước về di tích trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng với 24 di tích đã được xếp hạng (11 di tích cấp xếp hạng cấp Quốc gia và 13 di tích xếp hạng cấp tỉnh)

Phạm vi không gian: Địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

Phạm vi thời gian: Từ năm 2013 đến nay (thời gian tính từ khi hợp nhất Luật Di sản văn hóa).

5. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng các phương pháp cụ thể như: Phương pháp phân tích, tổng hợp; phương pháp khảo sát, điền dã; phương pháp phỏng vấn sâu.

Trên cơ sở các nguồn tư liệu và kết quả khảo sát, điền dã, luận văn áp dụng phương pháp nghiên cứu liên ngành Sử học, Quản lý văn hóa, Bảo tàng, Văn hóa học, Địa lý, Dân tộc học... thống kê, phân tích tổng hợp tư liệu để nhìn nhận, đánh giá thực trạng công tác quản lý di tích từ đó đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý.

6. Những đóng góp của luận văn

Đây là công trình đầu tiên nghiên cứu toàn diện về quản lý Nhà nước

liên quan đến các DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An. Kết quả nghiên cứu sẽ cung cấp những căn cứ từ thực tiễn để góp phần hoàn thiện về lý luận quản lý Nhà nước về DSVH ở địa bàn miền núi các dân tộc thiểu số.

Là tài liệu giúp cho ngành văn hóa của tỉnh Cao Bằng đặc biệt là đối ngành văn hóa ở huyện Hòa An hiểu biết thêm về công tác quản lý Nhà nước đối với các di tích LSVH trên địa bàn huyện Hòa An từ đó vận dụng một số giải pháp vào công tác quản lý Nhà nước về DSVH.

Luận văn có thể sử dụng cho việc học tập và nghiên cứu lịch sử địa phương và các di tích trên địa bàn huyện Hoà An và tài liệu cho các cơ quan quản lý về DSVH tham khảo.

7. Bố cục của Luận văn

Luận văn ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, Luận văn kết cấu thành 03 Chương:

Chương 1: Khái quát chung về quản lý và quản lý Nhà nước di tích lịch sử - văn hóa và địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

Chương 2: Thực trạng quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

Chương 3: Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA VÀ HUYỆN HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG

1.1. Một số khái niệm cơ bản

1.1.1. Di tích và di tích lịch sử - văn hóa

Từ điển Bách khoa Việt Nam: "Di tích là các loại dấu vết của quá khứ, là đối tượng nghiên cứu của chuyên ngành khảo cổ học, sử học... Di tích là di sản văn hóa lịch sử được pháp luật bảo vệ, không ai được tùy tiện dịch chuyển, thay đổi, phá hủy"

Theo khoản 3, điều 4 Luật di sản văn hóa năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009: "Di tích lịch sử - văn hóa là công trình xây dựng, địa điểm và các di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc công trình, địa điểm đó có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học"

1.1.2. Quản lý

Thuật ngữ quản lý có thể hiểu theo nhiều cách khác nhau. Theo nghĩa thông thường trong tiếng Việt thuật ngữ:

“quản lý” được hiểu là trông nom, sắp đặt công việc hoặc gìn giữ, theo dõi; nếu hiểu theo nghĩa Hán việt thì “quản” là lãnh đạo một việc, “lý” là trông nom, coi sóc. Ở phương tây người ta dùng từ “management” có nghĩa là quản lý, là bàn tay hoặc liên quan đến hoạt động của bàn tay, tức là hành động theo một quan điểm tác động để dẫn dắt

1.1.3. Quản lý Nhà nước di tích lịch sử - văn hóa

Quản lý Nhà nước về DTLSVH là sự định hướng, tạo điều kiện tổ chức điều hành của cơ quan đại diện cho Nhà nước trong việc bảo vệ, gìn giữ các DTLSVH, làm cho các giá trị của di tích phát huy theo chiều hướng tích cực. Quản lý Nhà nước DTLSVH là một hoạt động nằm trong công tác quản lý DSVH. Theo quan điểm khoa học phổ biến hiện nay, quản lý

DSVH không chỉ đơn thuần là quản lý những giá trị vật thể mà quan trọng hơn là người làm công tác quản lý phải biết cách "đánh thức" những giá trị văn hoá phi vật thể để có tác động đến đời sống cộng đồng

"Quản lý Nhà nước di tích chính là sự định hướng, tạo điều kiện tổ chức, điều hành việc bảo vệ, giữ gìn các di tích, làm cho các giá trị di tích được phát huy theo chiều hướng tích cực"

1.2. Các văn bản quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa

1.2.1. Văn bản Trung ương

1.2.2. Văn bản của tỉnh Cao Bằng

1.3. Nội dung quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hoá

Tại điều 54 mục I của Luật DSVH năm 2001, sửa đổi, bổ sung năm 2009 đã đề cập rất rõ nội dung quản lý Nhà nước về DSVH cụ thể:

- Xây dựng và chỉ đạo thực hiện chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, chính sách phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;
- Ban hành và tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật về di sản văn hóa;
- Tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị DSVH; tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về DSVH;
- Tổ chức, quản lý hoạt động nghiên cứu khoa học; đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên môn về DSVH;
- Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;
- Tổ chức, chỉ đạo khen thưởng trong việc bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;
- Tổ chức và quản lý hợp tác quốc tế về bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;
- Thanh tra, kiểm tra việc chấp hành pháp luật, giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về DSVH.

Nghiên cứu các nội dung quản lý Nhà nước về DSVH theo điều 54 của Luật DSVH và nghiên cứu các hoạt động thực tế về quản lý Nhà nước

DTLSVH nói chung. Trong khuôn khổ của luận văn tác giả xây dựng khung lý thuyết để nghiên cứu nội dung quản lý Nhà nước về DTLSVH ở huyện Hòa An gồm 6 nội dung đó là:

- Xây dựng và chỉ đạo thực hiện quy hoạch, kế hoạch phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị DTLSVH;
- Triển khai thực hiện và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về DTLSVH;
- Tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về DTLSVH;
- Tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ, và phát huy giá trị DTLSVH;
- Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị DTLSVH;
- Tổ chức thanh tra, kiểm tra, khen thưởng việc chấp hành pháp luật và xử lý vi phạm pháp luật về DTLSVH

Các nội dung trên sẽ được triển khai nghiên cứu ở chương 2

1.4. Khái quát về di tích lịch sử - văn hóa ở huyện Hòa An

1.4.1. Sơ lược về huyện Hòa An

Huyện Hòa An nằm ở vị trí chiến lược về quân sự, chính trị, kinh tế, văn hóa xã hội trở thành trung tâm tỉnh Cao Bằng, bao quanh thành phố Cao Bằng, huyện Hòa An nằm giữa các huyện trong tỉnh.

Hòa An là quê hương cách mạng nơi sớm có truyền thống yêu nước. Đặc biệt nơi đây được các triều đại phong kiến Việt Nam chọn làm căn cứ, đóng đô và xây dựng thành lũy, cung điện... Trong lịch sử, Na Lữ (xã Hoàng Tung, huyện Hòa An) là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, quân sự của Cao Bằng - một tỉnh biên giới thuộc “nơi phen dậu thứ tư về phương Bắc” nước ta. Na Lữ được chọn là trung tâm cát cứ của cha con Nùng Tồn Phúc, Nùng Trí Cao thế kỷ thứ XI. Năm 1592, sau khi thất thủ ở Thăng Long, nhà Mạc đã chạy lên Cao Bằng cho xây dựng cung điện và tu sửa thành trì, đặt kinh đô ở vùng Na Lữ, Cao Bình. Huyện Hòa An là một địa bàn quan trọng của căn cứ địa Cao Bằng tiêu biểu với Khu căn cứ địa cách mạng Lam Sơn,

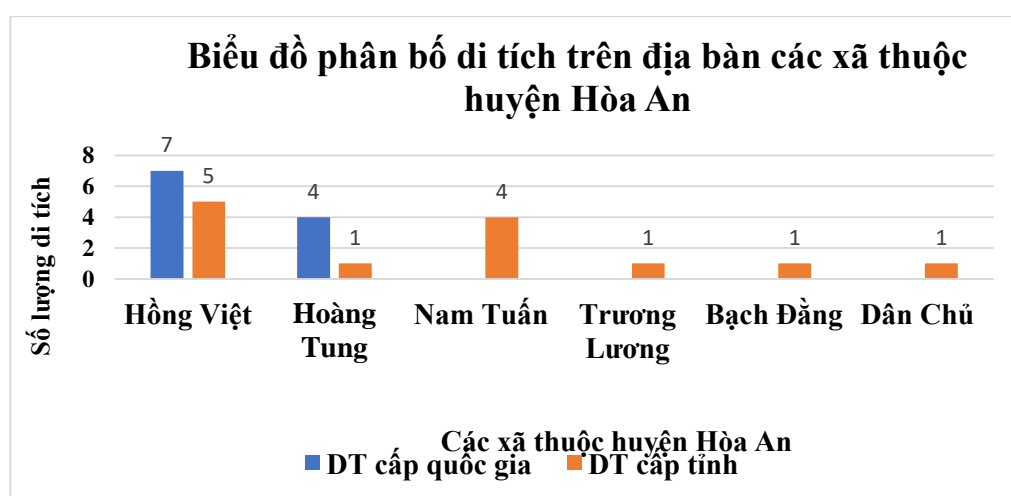
một khu di tích rộng lớn nằm ở phía tây của huyện Hoà An bao gồm các xã Hoàng Tung, Hồng Việt (huyện Hoà An) và xã Minh Tâm (huyện Nguyên Bình). Nơi đây không chỉ là nơi các triều đại phong kiến Việt Nam đã chọn làm căn cứ, đóng đô ở đây và xây dựng thành luỹ, cung điện... Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến, nơi đây được coi là đại bản doanh của cách mạng chỉ đạo cả nước, đã từng ghi dấu những sự kiện lịch sử tiêu biểu của cả nước nói chung và Cao Bằng nói riêng.

Mảnh đất Hòa An nơi lưu giữ nhiều giá trị lịch sử văn hóa truyền thống như di tích lịch sử Nậm Lìn, xã Hoàng Tung, huyện Hoà An - là nơi làm lễ thành lập Chi bộ Đảng Cộng sản đầu tiên của tỉnh Cao Bằng và huyện Hòa An ngày 01/4/1930; Hang Tóc Rù, xã Hồng Việt; Hang Ngườm Slưa, xã Hoàng Tung; Vách núi Lũng Sa, xã Hồng Việt, Hang Ngườm Hoài, xã Nam Tuấn, Ngườm Bốc, xã Hồng Việt... Là huyện có số lượng DTLSVH nhiều nhất trong toàn tỉnh với 70 di tích. Trong đó có 24 di tích đã được xếp hạng (11 di tích cấp quốc gia và 13 di tích cấp tỉnh) thuộc 06 xã: Hoàng Tung, Hồng Việt, Nam Tuấn, Trương Lương, Bạch Đằng, Dân Chủ. Cùng với đó, là các loại hình DSVH phi vật thể đang được bảo tồn như hát then đàn tính; lễ hội đền Vua Lê; lễ hội Đền Dẻ Đoóng... Đặc biệt, tháng 4/2018, Công viên địa chất Non nước Cao Bằng đã được UNESCO công nhận là CVĐC toàn cầu UNESCO non nước Cao Bằng, trong đó huyện Hòa An có 05 điểm tham quan gồm Đền Dẻ Đoóng, Hang Ngườm Bốc (xã Hồng Việt), Đền Vua Lê, Hang Ngườm SLưa, Vườn đá (xã Hoàng Tung) thuộc tuyến du lịch cụm phía Bắc “Hành trình về nguồn cội”. Bên cạnh đó, huyện Hoà An thời gian qua còn xuất hiện một số điểm du lịch sinh thái tự phát nguyên vẻ hoang sơ mang nét đặc trưng của du lịch trải nghiệm như thác Tiên (xã Đại Tiên), Nậm Thoong (xã Đức Long), hồ Nà Tấu (thị trấn Nước Hai), hồ Khuổi Khoản... đã thu hút khách thập phương đến khám phá, trải nghiệm nhất là vào dịp hè, ngày nghỉ cuối tuần, ngày

nghi lễ. Trên đây là những tiềm năng để huyện phát triển mạnh mẽ du lịch, góp phần phát triển kinh tế, văn hóa xã hội ở địa phương.

1.4.2. Đặc điểm di tích lịch sử - văn hóa

Hòa An là một trong những huyện, thành phố có số lượng DTLS khá nhiều trong toàn tỉnh. Theo số liệu kiểm kê di tích trên địa bàn huyện Hòa An có tổng số 70 di tích trong đó 24 di tích đã được xếp hạng (trong đó có: 02 di tích đền chùa, miếu; 22 di tích lịch sử) và 46 di tích chưa được xếp hạng (trong đó: 45 di tích lịch sử; 01 di tích danh lam, thắng cảnh...).

Biểu đồ 1. Biểu đồ phân bố di tích trên địa bàn các xã thuộc huyện Hòa An (Nguồn Bảo tàng tỉnh)

Di tích trên địa bàn huyện Hòa An nằm trên địa bàn 6 xã (xã Hồng Việt; Hoàng Tung; Nam Tuấn; Trương Lương; Bạch Đằng và Dân Chủ). Các xã có nhiều di tích xã Hồng Việt (12 di tích) chiếm $\frac{1}{2}$ di tích trên địa bàn huyện; xã Hoàng Tung (05 di tích) và xã Nam Tuấn (04 di tích). Còn lại các xã mỗi xã chỉ có 01 di tích là: xã Trương Lương; xã Dân Chủ và xã Bạch Đằng. Như vậy có thể thấy hệ thống phân bố di tích trên địa bàn huyện Hòa An với số lượng và mật độ khác nhau, sự phân bố không đồng đều, các di tích tập trung chủ yếu trên địa bàn xã Hồng Việt, xã Hoàng Tung và xã Nam Tuấn.

Hầu hết các di tích đều thuộc loại hình di tích lịch sử, chủ yếu là di tích lịch sử cách mạng. Nơi các nhà lãnh đạo cách mạng đã từng ở và hoạt động thời kỳ cách mạng kháng chiến thường phải hoạt động bí mật trên rừng núi, xa dân vì vậy nhiều di tích xa khu dân cư (11 di tích xa dân cư). Các di tích cũng đã được quan tâm đầu tư tôn tạo, đến thời điểm hiện nay có 08 di tích đã được đầu tư tôn tạo, còn lại các di tích mới chỉ dừng lại ở việc cắm bia biển di tích. Có thể thấy, các di tích lịch sử trên địa bàn huyện chưa được bảo vệ một cách bền vững, nhiều di tích hiện nay vẫn giữ nguyên trạng chưa có sự tác động của con người, cây cỏ mọc um tùm, đường xá đi lại khó khăn, không được quan tâm chăm sóc. Chưa được trùng tu tôn tạo. Thậm chí nhiều người địa phương không biết đến di tích.

Hầu hết các xã đã thành lập được ban quản lý di tích. Các di tích Nhà ông Mã Văn Hân, Nhà ông Đàm Nhật Chánh, Nhà ông Bé Ích Bông (xã Hồng Việt) do gia đình quản lý, Có 02 di tích là Chủ tịch Hồ Chí Minh với ngành Xe -Máy quân đội (xã Bạch Đằng), ban quản lý cấp xã phối hợp với Cục Xe-Máy trực thuộc Tổng cục Kỹ thuật, Bộ Quốc phòng Việt Nam bảo quản, trông coi, vệ sinh di tích. Các di tích còn lại do cấp xã quản lý. Các ban quản lý được thành lập khi di tích được xếp hạng và tổ chức trao bằng công nhận, cho đến nay các ban quản lý chưa được kiện toàn lại.

Huyện Hòa An đa số là DTLS, chủ yếu là các di tích thời kỳ cách mạng kháng chiến, đa số các di tích xa khu dân cư. Các di tích tuy đã được xếp hạng nhưng chưa được đầu tư tôn tạo nhiều, đường đi đến di tích đều khó khăn, một số di tích nằm trên phần đất của dân, xa dân cư nên công tác quản lý, bảo vệ còn nhiều hạn chế. Công tác xếp hạng di tích chưa được chú trọng từ năm 2013 đến nay mới xếp hạng được 01 di tích.

Nghiên cứu trên cho thấy, các di tích chủ yếu là DTLS, đa số là DTLS cách mạng gắn với những năm tháng hoạt động cách mạng thường trong rừng núi, hang động, xa khu dân cư giao thông không thuận tiện gây khó

khăn trong công tác quản lý di tích. Bên cạnh đó địa bàn huyện Hoà An rộng và phức tạp, di chuyển giữa các nơi còn gặp nhiều khó khăn do địa hình rừng núi, di tích xa dân cư, giao thông còn hạn chế. Chính vì vậy các di tích nằm xa khu dân cư, giao thông không thuận tiện, khó phát huy tác dụng của di tích.

1.4.3. Một số di tích lịch sử - văn hóa tiêu biểu ở huyện Hoà An

Như trên đã nêu, đến nay trên địa bàn huyện Hoà An có 24 di tích được xếp hạng.

1.5. Vai trò của quản lý Nhà nước đối với di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn huyện Hoà An, tỉnh Cao Bằng

Quản lý Nhà nước về DTLSVH có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy hoàn chỉnh hệ thống chính sách về di tích. Đảng và Nhà nước ta quan tâm đến công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị của di tích. Các di tích trên địa bàn huyện Hoà An tồn tại cho đến ngày nay cũng là nhờ công sức của cộng đồng, chính họ là những người đã góp sức, tiền để trùng tu, tôn tạo di tích cụ thể như di tích Nhà ông Bé Ích Bông, di tích nhà ông Đàm Nhật Chảnh trực tiếp các hộ gia đình trông coi, quản lý, chăm sóc di tích. Di tích Đền Vua Lê, Đền Dẻ Đoóng cộng đồng góp công sức vào tu bổ, tôn tạo di tích. Qua đó ta có thể thấy được vai trò của cộng đồng trong việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích trên địa bàn huyện Hoà An.

Tiểu kết chương 1

Công tác QLNN về DTLSVH đây là hoạt động quan trọng của cơ quan quản lý văn hóa, có vai trò trong việc hoàn chỉnh hệ thống chính sách giữ gìn, bảo tồn DTLSVH. Nhà nước và các cấp quản lý ở địa phương đã ban hành các văn bản QLNN về di tích LSVH. Các văn bản được ban hành là cơ sở pháp lý để các cấp ủy, chính quyền nhân dân các cấp nói chung và huyện Hoà An nói riêng thực hiện. Cụ thể: Với nội dung quản lý Nhà nước về DTLSVH mà Nhà nước ban hành đã định hướng giúp cho

các địa phương trong đó có huyện Hòa An thực hiện được công tác quản lý DTLSVH.

Là một trong những huyện của tỉnh Cao Bằng, huyện Hòa An có một hệ thống các DTLSVH, trong đó có 24 di tích đã được xếp hạng, lưu giữ nhiều giá trị lịch sử văn hóa truyền thống, cũng như ghi dấu nhiều sự kiện lịch sử trọng đại tiêu biểu của cả nước nói chung và Cao Bằng nói riêng. Đây cũng chính là cơ hội và thách thức cho công tác quản lý DTLSVH.

Việc thực hiện tốt công tác QLNN về di tích LSVH góp phần vào việc giữ gìn giá trị LSVH, truyền thống của địa phương, nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cho nhân dân, giáo dục truyền thống cách mạng cho các thế hệ, đặc biệt là thế hệ trẻ ngày nay đồng thời tạo nên nguồn nội lực to lớn, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu kinh tế - xã hội chung. Có thể thấy hoạt động QLNN về di tích LSVH có vai trò quan trọng trong việc định hướng, hỗ trợ cho việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích LSVH, là động lực, mục tiêu, tiền đề cho phát triển lành mạnh và bền vững về mọi mặt. Trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, trước sự tác động của xu thế toàn cầu yêu cầu được đặt ra là phải đổi mới công tác quản lý về DTLSVH cho phù hợp với giai đoạn hiện nay.

Chương 2

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA Ở HUYỆN HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG

2.1. Chủ thể quản lý và cơ chế phối hợp

2.1.1. Chủ thể quản lý

2.1.2. Cơ chế phối hợp

2.2. Các nguồn lực quản lý

2.2.1. Nguồn lực về con người

2.2.2. Nguồn lực tài chính

2.2.3. Nguồn lực về cơ sở vật chất

2.3. Hoạt động quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa

2.3.1. Xây dựng và chỉ đạo thực hiện quy hoạch phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa

2.3.2. Triển khai thực hiện và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về di tích lịch sử - văn hóa

2.3.3. Tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về di tích lịch sử - văn hóa

2.3.4. Tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa

2.3.5. Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa

2.3.6. Tổ chức thanh tra, kiểm tra, khen thưởng việc chấp hành pháp luật và xử lý vi phạm pháp luật về di tích lịch sử - văn hóa

2.4. Đánh giá công tác quản lý Nhà nước về di tích lịch sử văn hoá ở huyện Hòa An, tỉnh Cao Bằng.

2.4.1. Ưu điểm

Trong nhiều năm qua công tác quản lý Nhà nước về DTL SVH ở huyện Hòa An đã đạt được một số ưu điểm nổi bật cụ thể:

Huyện Hòa An cũng như hầu hết các địa phương trong tỉnh đã bước đầu nhận thức được vai trò của việc phân cấp quản lý di tích và chủ động trong việc bảo tồn, tôn tạo các di tích trên địa bàn được giao quản lý. Chính vì vậy, huyện Hòa An vừa tiếp nhận vừa triển khai các văn bản quản lý của cơ quan quản lý có liên quan cấp trên cho hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di tích. Đồng thời ban hành các văn bản quản lý thuộc thẩm quyền trách nhiệm của mình như quy hoạch, kế hoạch bảo tồn và phát huy giá trị DTLSVH...

Bên cạnh các hoạt động trên huyện cũng đã tổ chức các hoạt động tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật. Nhờ vậy cộng đồng dân cư cũng hiểu và thấy được trách nhiệm của mình trong việc tuân thủ pháp luật của Nhà nước

Hơn nữa, huyện Hòa An cũng đã quan tâm tổ chức và chỉ đạo các hoạt động bảo vệ DSVH, kết quả là đã hoàn thành việc kiểm kê DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An (năm 2021); Tu bổ, tôn tạo được 6 di tích cấp quốc gia; Lập biển thuyết minh, biển chỉ dẫn cho nhiều di tích ... xây dựng hồ sơ khoa học để xếp hạng các di tích đủ tiêu chí và bước đầu ứng dụng công nghệ mới trong việc số hoá hồ sơ di tích đã được xếp hạng,

Song song với các hoạt động bảo vệ DTLSVH, huyện cũng đã chú ý tới việc tổ chức và chỉ đạo các hoạt động phát huy giá trị của di tích như:

Hàng năm tổ chức các lễ hội tại di tích đền Vua Lê, đền Dẻ Đóng

Tổ chức các hoạt động du lịch gắn với tuyến tham quan “Hành trình trở về nguồn cội” của CVĐC toàn cầu.

Để giúp nhân dân trên địa bàn huyện hiểu biết và có trách nhiệm giữ gìn và bảo vệ DTLSVH huyện Hòa An đã thực hiện tuyên truyền giáo dục thông qua các hình thức như: tổ chức các chương trình tuyên truyền về văn hoá lịch sử của địa phương trong trường học. Đồng thời huyện cũng đã tiến

hành công tác quảng bá về di tích trên các phương tiện thông tin đại chúng được thực hiện trên các kênh như báo chí, truyền hình và mạng xã hội.

Huyện Hòa An đạt được một số ưu điểm trên là do huyện Hoà An đã chủ động ban hành các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn kịp thời. Hầu hết cấp ủy, chính quyền các địa phương trong huyện đã bước đầu nhận thức rõ vai trò của việc phân cấp quản lý di tích và chủ động trong việc bảo tồn, tôn tạo các di tích trên địa bàn được giao quản lý. Với những ưu điểm trên công tác quản lý Nhà nước về DTLSVH ở huyện Hòa An đạt được một số mặt tích cực, góp phần trong việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích tại địa phương.

2.4.2. Hạn chế

Trong những năm qua, mặc dù huyện Hòa An đã có những thành tích đạt được trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị di tích trên địa bàn. Tuy nhiên công tác này cũng còn bộc lộ một số thiếu sót, hạn chế cụ thể:

Công tác kiểm kê và lập hồ sơ di tích tiến hành còn chậm

Chưa có kế hoạch cho việc trùng tu tôn tạo các di tích đã được xếp hạng. Do đó các di tích này chưa phát huy được giá trị của di tích, vẫn chỉ tồn tại như một chứng tích lịch sử.

Việc tổ chức lễ hội và các tuyến du lịch gắn với tham quan di tích chưa được tiến hành nhiều; Các sản phẩm, dịch vụ gắn với hoạt động du lịch chưa phong phú và chưa tạo được nét đặc trưng riêng biệt của huyện. Hoạt động quảng cáo, giới thiệu du lịch còn sơ sài cả về nội dung lẫn hình thức vì vậy mà không đạt được hiệu quả cao.

Việc tuyên truyền giới thiệu nội dung, giá trị, ý nghĩa lịch sử về di tích chưa được tiến hành thường xuyên; các hình thức tuyên truyền còn nghèo nàn, đơn điệu, chưa hấp dẫn, cuốn hút được sự chú ý của người dân.

Công tác thu hút đầu tư, vận động xã hội hóa đối với các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di tích đạt hiệu quả chưa cao.

Nguyên nhân của những hạn chế trên là do:

Ban quản lý di tích ở cấp huyện và xã hoạt động chưa có hiệu quả: thiếu quy chế hoạt động và phân công nhiệm vụ cụ thể, rõ ràng; Sự phối hợp quản lý còn chưa kịp thời, đầy đủ;

Thiếu cán bộ chuyên môn phụ trách về bảo tồn DSVH; năng lực quản lý của các cán bộ quản lý còn yếu.

Nguồn lực tài chính và cơ sở vật chất dành cho các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di tích còn ít; thiếu chính sách hỗ trợ cho bộ phận trực tiếp trông coi, bảo vệ di tích.

Tiểu kết chương 2

Với sự quan tâm chỉ đạo của Sở VH-TT-DL, Thường trực Huyện ủy, HĐND và UBND huyện, các cấp chính quyền xã và ý thức trách nhiệm của bà con nhân dân, huyện Hoà An đã thực hiện tương đối tốt các hoạt động quản lý Nhà nước DTLSVH như: đã ban hành được các văn bản quản lý Nhà nước về quản lý DTLSVH, có Kế hoạch, quy hoạch quản lý, bảo vệ phát huy giá trị di tích, tổ chức các hoạt động kiểm kê, lập hồ sơ về di tích, tu bổ, tôn tạo, phục hồi di tích kết hợp với việc tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về bảo vệ di tích...

Tuy nhiên việc quản lý Nhà nước về DTLSVH tại huyện vẫn còn một số hạn chế: sự phối hợp quản lý còn chưa kịp thời, đầy đủ, công tác kiểm kê, lập hồ sơ xếp hạng di tích còn chậm; các di tích chưa được tu bổ tôn tạo nhiều, công tác tuyên truyền, giáo dục chưa được tiến hành thường xuyên... chính vì vậy, vấn đề đặt ra là huyện cần có những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động quản lý góp phần bảo tồn và phát huy giá trị DTLSVH trên địa bàn huyện.

Chương 3

NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA Ở HUYỆN HOÀ AN, TỈNH CAO BẰNG

3.1. Định hướng quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa của Trung ương, tỉnh Cao Bằng và phương hướng của huyện Hòa An

3.1.1. Định hướng quản lý về di tích lịch sử - văn hóa của Trung ương

3.1.2. Định hướng quản lý về di tích lịch sử - văn hóa của tỉnh Cao Bằng

3.1.3. Phương hướng quản lý về di tích lịch sử - văn hóa ở huyện Hoà An

3.2. Các giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý Nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa ở huyện Hòa An

3.2.1. Hoàn thiện việc xây dựng và chỉ đạo thực hiện quy hoạch, kế hoạch phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa

3.2.2. Tăng cường triển khai và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về di tích lịch sử - văn hóa

3.2.3. Thường xuyên tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về di tích lịch sử - văn hóa

3.2.4. Đẩy mạnh công tác tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ, và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa

3.2.5. Tăng cường các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa

Tiểu kết chương 3

Huyện Hoà An là nơi có số lượng di tích nhiều nhất so với các huyện, thành phố trong tỉnh Cao Bằng. Trong những năm qua công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị của di tích trên địa bàn, huyện Hòa An đã đạt được những kết quả nhất định. Tuy nhiên bên cạnh những kết quả đã đạt được công tác quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị của di tích trên địa bàn vẫn còn một số hạn chế như: chưa làm tốt việc xây dựng và chỉ đạo thực hiện quy hoạch, kế hoạch phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị

DSVH; triển khai và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về DSVH còn chậm và chưa đầy đủ; Chưa tiến hành thường xuyên và bài bản việc tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về DSVH; chưa đẩy mạnh công tác tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ, và phát huy giá trị DSVH; các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị di tích còn thiếu và yếu; Tổ chức thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm chưa đạt hiệu quả cao.

Để giải quyết thực trạng này góp phần nâng cao hiệu quả công tác quản lý DTLSVH ở huyện Hòa An. Huyện cần thực hiện đồng bộ các giải pháp như: Hoàn thiện việc xây dựng quy hoạch, kế hoạch bảo tồn và phát huy giá trị DTLSVH ở huyện Hòa An; Tăng cường triển khai và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về DSVH; Thường xuyên tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về di sản văn hóa; Đẩy mạnh công tác tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ, và phát huy giá trị DSVH; Tăng cường các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị di tích; Tổ chức thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm thường xuyên và kịp thời

KẾT LUẬN

Khảo sát thực trạng quản lý Nhà nước về DTLSVH trên địa bàn huyện Hòa An, luận văn đã nhận thấy, huyện Hoà An tỉnh Cao Bằng đã thực hiện các nội dung QLNN về di tích LSVH, cụ thể: đã ban hành được các văn bản quản lý Nhà nước về quản lý DTLSVH, có Kế hoạch, quy hoạch quản lý, bảo vệ phát huy giá trị di tích, tổ chức các hoạt động tu bổ, tôn tạo, phục hồi di tích kết hợp với việc tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về bảo vệ di tích...phân tích thực trạng, ưu điểm, hạn chế luận văn đã tìm ra giải pháp đối với quản lý Nhà nước về DTLSVH tại huyện Hòa An.

Về ưu điểm, huyện Hòa An cũng như hầu hết các địa phương trong tỉnh đã bước đầu nhận thức được vai trò của việc phân cấp quản lý di tích

và chủ động trong việc bảo tồn, tôn tạo các di tích trên địa bàn được giao quản lý. Ban hành các văn bản quản lý thuộc thẩm quyền trách nhiệm của mình như quy hoạch, kế hoạch bảo tồn và phát huy giá trị DTLSVH...tổ chức các hoạt động tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật. Nhờ vậy cộng đồng dân cư cũng hiểu và thấy được trách nhiệm của mình trong việc tuân thủ pháp luật của Nhà nước. Hoạt động tuyên truyền giáo dục cũng được huyện thực hiện thông qua các hình thức như: tổ chức các tuyến du lịch, tổ chức các chương trình tuyên truyền về văn hoá lịch sử của địa phương trong trường học. Đồng thời huyện cũng đã tiến hành công tác quảng bá về di tích trên các phương tiện thông tin đại chúng được thực hiện trên các kênh như báo chí, truyền hình và mạng xã hội. Tuy nhiên công tác này cũng còn bộc lộ một số thiếu sót, hạn chế như: chưa có kế hoạch cho việc trùng tu tôn tạo các di tích đã được xếp hạng. Do đó các di tích này chưa phát huy được giá trị của di tích, vẫn chỉ tồn tại như một chứng tích lịch sử. Việc xây dựng bia, biển di tích đã được thực hiện từ lâu nên hầu hết đã xuống cấp nghiêm trọng, hơn nữa việc cắm bia, biển di tích vẫn còn tùy tiện, không tham khảo ý kiến cơ quan chuyên môn dẫn đến tình trạng bia biển di tích không phù hợp với tính chất, quy mô của di tích làm che khuất di tích. Việc tuyên truyền giới thiệu nội dung, giá trị, ý nghĩa lịch sử về di tích chưa được tiến hành thường xuyên, thông tin về di tích còn ít. Chưa có nhiều hoạt động tổ chức giới thiệu tại di tích, bên cạnh đó hoạt động tuyên truyền tại các di tích còn đơn điệu chưa được bài bản, khoa học. Chưa lồng ghép được với việc khai thác DSVH phi vật thể. Chưa xuất bản các cuốn sách, ấn phẩm về di tích. Công tác thu hút đầu tư, vận động xã hội hóa đối với các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di tích đạt hiệu quả chưa cao. Công tác tuyên truyền quảng bá, xúc tiến du lịch đã được huyện quan tâm nhưng hiệu quả chưa cao.

Trên cơ sở thực trạng tác giả đã đề xuất một số giải pháp cụ thể cần có kế hoạch, mục tiêu cụ thể phù hợp với tình hình địa phương; Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong quản lý di tích, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ chuyên môn về di tích LSVH; huy động nguồn vốn ngân sách từ Trung ương và địa phương, đồng thời huy động các nguồn lực tài chính, vật chất từ xã hội hóa cho hoạt động về di tích LSVH. Tăng cường công tác vận động, tuyên truyền giới thiệu về di tích cho nhân dân và du khách, nâng cao tinh thần trách nhiệm về giá trị di tích và ý thức chấp hành luật về di tích, bảo vệ di tích trong cộng đồng. Thường xuyên thanh kiểm tra để kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm các vi phạm về DTLS theo đúng quy định của pháp luật.

Các giải pháp trên sẽ đạt được hiệu quả cao khi các giải pháp trên được thực hiện một cách đồng bộ với sự chỉ đạo của các cấp chính quyền địa phương và sự chung sức đồng lòng của nhân dân nhằm bảo tồn, phát huy giá trị DTLSVH.